

Drenthe koploper in natuur maken

BERND OTTER

DOLDERSUM Drenthe is koploper als het gaat om natuurontwikkeling. Van de 28.000 hectare natuur die tussen 2011 en 2016 in het land is verwezenlijkt ligt 5300 in Drenthe.

De provincies hebben samen met het Rijk afgesproken dat er tot 2027 al met al zo'n 80.000 hectare land is toegevoegd aan het natuurnetwerk. Drenthe houdt al decennia de natuur en de ontwikkeling daarvan hoog, zodat het wel logisch is dat het beschikbare rijksgeld in Drenthe effectief kon worden benut. Ter vergelijking: Groningen voegde in dezelfde periode 2752 hectare natuur toe. Volgens gedeputeerde Henk Jumelet is het succes deels te verklaren door de betrekkelijk bijzondere manier waarop de provincie bezig is met die nieuwe natuur. Als er landbouwgebieden veranderd moeten worden in heideveld is dat nooit een kwestie van dwang, maar altijd van overleg. Ook de plannen zelf worden opgesteld in nauwe samenspraak met zoveel mogelijk betrokkenen. In de uitleg van de gedeputeerde komt vaak het woord draagvlak voor. „Soms duurt het wat lang, maar draagvlak is belangrijk. We weten waar we naar toe willen, meer natuur. Maar we proberen het ook voor de boeren beter te maken. Niet van 'we willen je grond', maar meedenken met zo'n boer, zodat die ook beter af is.”

Het gebied van de Vledder Aa wordt door Jumelet als voorbeeld

gesteld voor de succesvolle aanpak. Het beekje was veranderd in een kanaal dat het water razendsnel afvoerde richting Meppel. Zo snel dat die stad regelmatig te maken had met overstromingsgevaar. Nu kronkelt een groot deel van die Vledder Aa weer op de oude plek door een landschap dat ook weer doet denken aan wat oudere generaties nog kennen.

De boer die enkele jaren geleden nog in de middenloop actief was, heeft elders een nieuwe start gemaakt. Op zijn landerijen groeit nu heide en komen planten als gentiaan en beenbreek weer voor. De schaapskudde van Doldersum houdt de ongewenste flora in toom, terwijl door het gebied 'struunpaden' zijn aangelegd voor de natuurliefhebbers. Om de beek over te steken is een flinke aanloop voldoende of laarzen om een aangelegde voorde te benutten. In het gebied broeden sinds een paar jaar zelfs kraanvogels, die vooral te horen zijn. Voor Jumelet is de Vledder Aa daarom een prachtig voorbeeld van wat de provincie wil met natuur: 'beleven, benutten en beschermen'. De recreatieve voorzieningen komen dus niet in de buurt van de kraanvogelnesten. „Ik wil er nog wel een 'b' aan toevoegen”, zo gaat Jumelet verder, „Die van balans. Wat mij betreft moeten we het hek tussen natuur en landbouw slechten. Ook de landbouwgebieden moeten we waardeeren. Natuur is meer dan hei.”

De verwachting is overigens wel dat het natuurgebied rond de Vled-

Jumelet: 'Hek tussen natuur en landbouw slechten'

der Aa nog robuuster wordt. Voor twee boeren bij Doldersum worden oplossingen gezocht voor bedrijfsverplaatsing of anderszins om een derde fase aan het project te koppelen. „Maar het gebeurt altijd op vrijwillige basis”, benadrukt Jumelet.

Een flink deel van de stappen die Drenthe heeft gezet in de natuurontwikkeling is te verklaren met de rappe ontwikkeling van het enorme natuurgebied De Onlanden tussen Nietap en Peize. Dit gebied rond het Leekster Meer is feitelijk een waterberg om overstromingen in de stad Groningen te voorkomen. Uit dat gebied zijn enkele tientallen landbouwers verhuisd, zonder enige wanklank. Het was al niet de beste landbouwgrond, dus was het niet heel lastig om boeren te verleiden tot meewerken. In nauwelijks tien jaar is het veranderd in een natuurgebied, waar zelfs otters zich thuis voelen.

Anderen voorbeelden zijn nieuwe natuurgebieden langs De Reest en het inrichten en uitbreiden van het hoogveengebied Bargerveen. Bijvoorbeeld in het Reestproject is dat die grensrivier minder diep is gemaakt om water minder snel af te voeren en ervoor te zorgen dat die vaker

Het gebied van de Vledder Aa is volgens de provincie een mooi voorbeeld van de stappen die in de natuurontwikkeling gezet worden. FOTO MARCEL JURIAN DE JONG

buiten zijn oevers treedt. In bijna alle gevallen is natuur niet het enige doel, maar is er ook sprake van tegengaan van verdrogging, het tegengaan van wateroverlast, het stimuleren van toerisme en de aanpak van stikstof. Inmiddels staat zelfs vast dat de natuurontwikkeling positieve gevolgen heeft voor de economie.

Of het de provincie lukt om in 2027 haar natuurdoelen te halen is voor Jumelet koffiedik kijken. Het is sterk afhankelijk van de grondmarkt, omdat er nog altijd veel grond gekocht of geruild moet worden. De provincie biedt dan een marktconforme prijs en dat kan een hindernis gaan vormen. Drenthe

moet nog 8000 hectare nieuwe natuur inrichten. Voorlopig kunnen de natuurmakers nog wel even vooruit, want de helft daarvan is al eigendom van de provincie. De komende tijd is dat onder meer te zien bij Nieuw-Balinge langs de Middenraai, waar 80 hectare landbouwgrond natuur wordt. En in het Bargerveen blijven

de graafmachines nog wel even bezig.

Voor schaapskuddes als die van Doldersum komt er daarmee steeds meer werk. Schaapherder Catrinus Homan vindt de keuze voor natuur niet meer dan logisch: 'Want dat levert meer op dan landbouwgrond'.